

Fra / dato	Kommunedirektørens kommentar
Finnmarkseiendommen, datert 07.08.25; FeFo støtter kommunedirektørens vurdering om at bedre utnyttelse av allerede avsatte arealer bør være en hovedprioritet i det videre arbeidet med arealstrategien. En slik tilnærming vil redusere behovet for å ta i bruk nytt areal i utmark, og bidra til å verne om viktige natur- og bruksområder. Oppsummert mener FeFo strategien bør synliggjøre behovet for: - Dialog og samspill mellom kommune, grunneier og rettighetshavere. - En kortfattet omtale av finnmarksloven, som fastsetter at bruk og utnyttelse av utmark som forvaltes av FeFo skal skje i samsvar med loven, og med hensyn til befolkningens rettigheter, bruk og naturgrunnlaget for samisk kultur. Dette har konsekvenser for hvilke utviklingsretninger og bruksendringer som kan være aktuelle i utmark. - At disse hensynene legges til grunn for strategiske prioriteringer og utviklingsretninger i det videre arbeidet med arealstrategien.	t.o Hører ikke hjemme i arealstrategien Mener dette skal innarbeides i arealplaner og på enkeltssaksnivå for øvrig og ikke hører hjemme i dette dokumentet t.o
Sametinget, datert 04.08.25 For Sametinget er det viktig i denne sammenheng å løfte frem §3-1 c) i plan- og byggingen som sier at all planlegging etter loven skal «sikre naturgrunnlaget for samisk kultur, næringsutøvelse og samfunnsliv». I stikkord for arealstrategi for næringsutvikling er ivaretagelse av reindriftas særverdiområder nevnt. I tillegg nevner et av kulepunktene at det skal utarbeides et eget temakart for LNFR-områder med hensynssoner. Samtidig savner vi en mer forpliktende holdning fra Sør-Varanger kommune om å sikre at samiske næringer og kulturutøvelse også har en fremtid i kommunen. Sametinget er også spørrende hva kommunen legger inn i ønske om å «finne nytt egnet areal for industri og grønne næringer». Så kalte	t.o Hører ikke hjemme i arealstrategien. Vurderes innarbeidet i samfunnsplanen t.o. Punktet vurderes i fbm revisjon av arealplanen.

«grønne næringer» slik som produksjon av vindkraft og hydrogen kan være svært arealkrevende og dermed ikke forenelig med for eksempel tradisjonell samisk reindrift. Sametinget registrerer også at det er ikke spesifikt nevnt noe om bevaring av kulturminner og kulturarv i arealstrategien. Sør-Varanger er rik på kulturminner og det hadde styrket arealstrategien dersom man vurderte også hvordan kulturminner søkes i varetatt i fremtidige arealdisponeringer.	vurdere innarbeide hensynssoner i arealplaner for kulturminner og kulturmiljø der dette er aktuelt. Innarbeidet i satsingsområde Klima, miljø og bærekraft.
Rbd 5A Pasvik, 14.08.25 I forhold til primærnæringene som også er en matprodusent så er dette lite omtalt. Primærnæringenes betydning i forhold til beredskap er heller ikke nevnt. Det er heller ikke omtalt at Sør-Varanger kommune har 2 A-områder for rovdyr. Dette har stor innvirkning på noen primærnæringer og for lokalbefolkningen	t.o. Hører ikke hjemme i en arealstrategi, vurderes i fbm samfunnsplanen. Det er uansett viktig å ikke nedbygge arealer for matproduksjon, dette er allerede omtalt. t.o.
RBD 1-2-3 Østre Sør-Varanger Reinbeitedistrikt, 22.08.25 Hyttebygging: Det bør legges bedre til rette for fortetting av eksisterende hyttefelt framfor å legge ut nye hyttefelt. Dette særlig med tanke på stadig økende hyttestandard med vei, vann og strøm. Økte krav til teknisk standard på små hytter generelt kan føre til økt forventning om høyere standard på hytter utenfor hyttefelt. Dette kan medføre større press på naturen og reindrifta gjennom dispensasjonsbehandling som gir mindre forutsigbarhet. Vi anbefaler dere å utrede dette punktet bedre før en beslutning tas.	t.o allerede innarbeidet i arealstrategien og i dagens arealplan. t.o. allerede innarbeidet i arealstrategien

Snøskuterløyper: Det er en rekke skuterløyper i Jarfjord, hvor de fleste allerede er sammenkoblet. Forventer å bli konsultert særskilt ved en ny revisjon av skuterløypenettet. Dette for å unngå konflikt med viktige vinterbeiter og flytte-/trekkleier for rein.	t.o. Kommunen har rutiner for konsultasjon som må følges i slike saker. Ta ut punktet om løype i jarfjord. Omtales generelt. Ordlyd endret i siste pkt under satsingsområde Klima, miljø og bærekraft
NVE, 29.08.25 NVE ønsker å påpeke at utbyggingsområder i utgangspunktet ikke bør plasseres i områder utsatt for naturfare. Det er positivt at det planlegges å kartlegge fareområder i bebygde områder. Det er også positivt at hyttebebyggelse langs de store vassdragene som Neidenelva og Pasvikelva skal gjennomgås. I Sør-Varanger kommune er det flere verna vassdrag. Vi kan ikke se at dette er omtalt i arealstrategien. Vi gir derfor innspill om at det legges en strategi der utbygging og tiltak i disse områdene begrenses. Bærekraftige småbyer og tettsteder må sette av nok sammenhengende areal for å ivareta en helhetlig håndtering av vannets kretsløp i et endret klima, jf plan- og bygningsloven § 3- 1 første ledd bokstav g og i. Fra arealstrategien bør det komme frem at det må settes av store nok sammenhengende areal i utbyggingsområder til å ivareta trygg bortledning av overvatnet på overflata i framtiden.	t.o. t.o t.o punktet berører fritidsbebyggelse spesielt og skal derfor vurderes særskilt i sammenheng med vurdering av infrastruktur for fritidsbebyggelse. Eget punkt om dette finnes i fellesbestemmelsene til dagens arealplan, som foreslås videreført. t.o punktet hører vel egentlig hjemme i arealplaner, og vurderes inntatt som generelle bestemmelser.
Mattilsynet, 05.09.25 Vi poengterer at vann er et viktig grunnlag for både beredskap, helse, samfunnsutvikling, og berører arealplaner og all utvikling i kommunen Kommunen skal sikre drikkevannskilder og areal til infrastruktur for vannforsyning og avløp. Arealer for etablering av for eksempel	t.o t.o viser til nylig vedtatt hovedplan for vann og avløp hvor dette tas opp. Det er naturlig at behov for va infrastruktur innarbeides som del

vindkraft/solkraft må ikke komme i konflikt med arealer som er avsatt til beskyttelse av nedslagsfelt og vanntilsigsområder til disse. Det er viktig og bra at dere skal ta med redundans i vannforsyning inn i arealplanen (under samfunnssikkerhet og beredskap). Vi vil bemerke at hensynssoner ikke bare skal hindre nedbygging, men også gi konkrete bestemmelser for å hindre uønsket aktivitet	av ny arealplan eller som egne reguleringsplaner. t.o. punktet hører hjemme i arealplanen hvor det avsatt hensynssoner til kommunale vannverk. Gå gjennom konkrete bestemmelser og endre ved behov.
Naturvernforbundet i Sør-Varanger, 05.09.25 Flott at det nå blir jobbet med å utforme en langsiktig arealstrategi i vår kommune. Det kan bidra til oversikt og bevisstgjøring over den samla arealbruken, og til en mer helhetlig politikk i samsvar med fastlagte føringer og målsetninger. FNs naturavtale og bærekraftsmål må ha en sentral rolle i arealstrategien. I målsettingene bør kommunen også vurdere prinsippet om arealnøytralitet; Vi må gjenbruke og fortette allerede utbygde arealer fremfor å bygge ned mer natur, særlig beskytte den viktigste naturen og vi må restaurere mer av naturen vi har ødelagt. Ulike naturtyper må defineres og arealberegnes som verktøy for å holde oversikt over arealtap (og restaurert natur), knyttet både til sårbare og sjeldne naturtyper i vår kommune. Den enkelte arealsak må knyttes opp mot helheten. Det bør også framgå hva som er viktige areal som binder CO₂. Å unngå å nedbygge karbonrike arealer vil også være viktig å prioritere så langt det vil være mulig. Skogen i Pasvikdalen er noe av det mest unike vi har i Norge, med store, sammenhengende områder med urskognær naturskog og et helt spesielt artsmangfold. I arealstrategien for å bevare skogen og de unike leveområdene, bør det vektlegges ivaretagelse og utvikling av eksisterende naturverdier.	t.o t.o punktet vil få en sentral rolle i all planlegging fremover t.o. punktet er allerede innarbeidet i arealstrategien punktet ivaretas i naturmangfoldplanen, men er allerede delvis innarbeidet i arealregnskapet t.o punktet ivaretas gjennom statlige planretningslinjer som kommunen er forpliktet til å følge.

Skogen bør skjermes fra ytterligere ødeleggelser ved å definere arealgrenser for industridrift/tyngre skogbruk, samt begrense utbygging/hytter til der slikt arealbeslag ansees uproblematisk. Kystnaturen fra Grensen og vestover er en unik villmarkspreget og intakt kystnatur. Naturvernforbundet har tidligere tatt til orde for å verne kysten her mot inngrep. Det bør kartlegges hvor i vår kommune vi har slike intakte verdifulle naturareal, slik at dette kan gis en synlig status i arealplan og i strategiske verktøy. Vi må ha en strategi for hytter og bygg i utmark som ikke legger opp til en rundhåndet tillatelse for nedbygging av natur. Det må det defineres hvor i kommunene utvidelse av areal for hytter og bygg i utmark tillates. Både nye bygg og utvidelser av eksisterende, vil kunne medføre økt behov for transport utenfor vei, økt behov for energi til oppvarming og økt behov for kraftlinjebygging. Det bør settes en øvre ramme for størrelse på selve hytta, vesentlig mindre enn total tillatt bebygget areal på tomta, for å unngå fremtidige dispensasjonssøknader om utvidelse av totalt bebygget areal. Reguleringsplaner og bestemmelser for hvert enkelt hyttefelt/hver «enkelthytte» må gjennomgås. Det må være strengere bestemmelser når det gjelder hytter i øde områder og ved sjøen, og for hytter som ligger ved-, eller i områder som allerede er definert som særskilt verneverdige eller sårbare.	t.o uttrykk for en politisk holdning. Store deler av barskogen i Pasvikdalen er allerede vernet gjennom naturmangfoldloven. Av hensyn til næringsutvikling så vurderes det som uaktuelt å innarbeide dette videre i arealstrategien eller som hensynssoner i arealplanen. t.o. Her bemerkes at det i praksis allerede er vernet, gjennom at det ikke er åpnet for utbyggingsområder her, men er LNFR-områder, hvor tiltak ikke er tillatt. Punktet ivaretas i naturmangfoldplanen. t.o dette er et hovedtema i arealstrategien og kommuneplanens arealdel. t.o t.o det finnes allerede en slik bestemmelse i dagens arealplan – i de såkalte ødemarksområdene, som er en hensynssone hvor natur har prioritet. Denne er videreført i arealstrategien.
--	---

Finnmark Fylkeskommune, 02.09.25 Finnmark fylkeskommune vurderer at arealstrategien for Sør-Varanger kommune i stor grad er i tråd med nasjonale føringer og anbefalinger, og gir et godt grunnlag for videre planarbeid. Strategien er helhetlig, langsiktig og tematisk bred, og viser tydelig kobling til kommuneplanens samfunnsdel. - Kommunen må vurdere om strategien på noen områder er for detaljert og ikke så overordnet som det legges opp til på nasjonalt nivå Folkehelse ; Et av Bo trygt hjemme-reformens målsetninger er å bidra til mer alders- og demensvennlige omgivelser. Nærmiljø er et viktig element. Barn, eldre og mennesker med funksjonsnedsettelser har kortere aksjonsradius enn voksne. Dette bør tas hensyn til i en vurdering av hvilke grønne lunger i Kirkenes som eventuelt skal bygges ned eller rustes opp. Kommunen har gjennomført en 55+ undersøkelse, som viser at dersom det skal bygges aldersvennlige boliger eller andre helsebygg bør de ligge i sentrum og ideelt sett i nærheten av eksisterende helsebygg og andre sentrumsformål. Utbygging av tilpassede boliger for eldre, med fysisk nærhet til viktige funksjoner og tjenester, kan gjøre det enklere og mer attraktivt for eldre å bli boende lenger i egen bolig. Enklere og attraktive boliger for eldre kan redusere	t.o t.o kommunedirektøren ønsker å ha dette detaljeringsnivået for å gi forutsigbarhet og samtidig være balansert mot andre hensyn Hensyn til nærmiljø skal vurderes for grønne lunger eventuelt bygges ned. Inn tatt under satsingsområde barn og unge. Innarbeidet under satsingsområde barn og unge t.o. punket følges særskilt opp i byplanen t.o. punktet følges særskilt opp i byplanen

behov for kommunale omsorgsboliger og institusjonsplasser. Kulturarv - Nyere tid Det kommer ikke fram i høringsutkastet til arealstrategien hvordan kulturmiljø og kulturminner er tenkt ivaretatt i Sør-Varangers langsiktige arealforvaltning. I Sør-Varanger finnes tre kulturmiljø av nasjonal interesse. Det er Kulturmiljø 50: Kirkenes boligbyen, Kulturmiljø 305: Dampsentralen/Sydvaranger og Kulturmiljø 52: Kirkenes sentrum BSR. Alle disse områdene ligger i Kirkenes og har fått hensynssone H570 i gjeldende arealplan for Sør-Varanger kommune. Sør-Varanger ble spart for den omfattende nedbrenningen av bygninger og anlegg som store deler av Finnmark ble utsatt for høsten 1944. Mange av de få førkrigsbygningene som står igjen i Finnmark finnes derfor i Sør-Varanger. Vi anbefaler derfor at hensynet til viktige kulturminner og kulturmiljø tas med i arealstrategien for Sør-Varanger kommune.	t.o innarbeidet i satsingsområde klima, miljø og bærekraft Hensynssoner er allerede innarbeidet i dagens arealplan og skal videreføres Det er også identifisert et ønske om å lage en helhetlig kulturminneplan etter samme lest som krigsminneplanen. Vurderes inntatt som egen plan i neste periode t.o. vurdere bestemmelser i arealplanen og reguleringsplaner der dette er aktuelt. Finnes noe bestemmelser i dagens planverk.
Kystverket 05.09.25 Kystverket anbefaler Sør-Varanger kommune å: • Se sjøtransport og bruk av sjøareal i sammenheng med eksisterende og fremtidige nærings- og industriarealer, veier, bolig- og sentrumsområder mv. • Se hen til Kystverkets innspill til Interkommunal Kystsoneplan for Varanger • Innta i arealstrategien at havnestrategien for Kirkenes havn bør oppdateres • Ikke tilrettelegge for tiltak som er til hinder for sikkerhet og fremkommelighet på sjøen	t.o. ivaretas i satsingsområde samferdsel i samfunnsplanen og i arealplanen.
Statens Vegvesen 05.09.25 Positivt at samferdsel omtales gjennom eget punkt	t.o

At FNs bærekraftsmål ligger til grunn for arealforvaltningen i kommunen vil bidra til oppnåelse av flere viktige målsetninger som direkte samsvarer med Statens vegvesen ansvarsområde	
Det er positivt at det søkes å begrense utvikling av boliger i områder med dårlig kollektivtilbud	t.o
Næringsutvikling I det å konsentrere næringsvirksomhet langs viktige kommunikasjonsårer og knutepunkter er det viktig å se på innvirkningene dette vil ha på vegnettet. Der det er nødvendig må det planlegges for de konsekvenser næringsutvikling vil ha for det offentlige vegnettet, og rekkefølgekrav om utbygging av infrastruktur vil her stå sentralt.	t.o. utredes særskilt i fbm byplanarbeidet og ivaretas der
Det er også positivt at det søkes å legge til rette for arbeidsplassintensive virksomheter i sentrum (og øvrige steder hvor kollektivtilbudet er sterkt), og at det gjennom en slik strategi kan skapes liv i sentrum. Det vil med dette også være viktig å styrke kollektivtilbudet gjennom dagen, særst på ettermiddagen slik at innbyggere kan benytte seg av kollektivtransport også etter at handel/sosialisering er utført	t.o
Det vises også til behov for utbyggingsstrategi på Kirkeneshalvøya. Her vil det være naturlig å bygge på allerede utviklede fortettingsstrategier der dette er mulig,	t.o
Det er positivt at det gjøres arealmessige disponeringer for å sikre alternative kjøreveier ved hendelser, samt at beredskap prioriteres.	t.o
I områder hvor det skal legges til rette for hyttebebyggelse må det sikres felles infrastruktur for å unngå uhensiktsmessig mange avkjørsler langs riks- og europavegnettet. Utfordringer knyttet til ulovlige enkeltavkjørsler	t.o Punktet vurderes særskilt i forbindelse med gjennomgangen av fritidsbebyggelsen.
Viktigheten av å disponere areal ment for myke trafikanter.	t.o

Fiskeridirektoratet , 08.09.25 Vi oppfordrer Sør-Varanger kommune til å bruke arealstrategien sin til å tydeliggjøre strategiske valg også for sjøarealet. Sør-Varanger kommune ønsker å tilrettelegge for næringsutvikling. I denne sammenhengen vil vi påpeke viktigheten av å inkludere kystsonen og marin sektor når det gjelder utvikling av næringsvirksomhet. Det vil være avgjørende for den videre utviklingen av marine næringer at de omfattes av kommunens planer. Vekst i fiskeri- og akvakulturnæringen er i stor grad avhengig av oppdaterte arealplaner som legger føringer for arealbruken. Arealbehovet bør ses i et regionalt perspektiv. Hovedtrekkene i en langsiktig arealstrategi må ivareta fiskeri- og akvakulturnæringenes interesser. Vi er spesielt opptatt av at viktige registrerte kaste- og låssettingsplasser, gyte- og oppvekstområder, viktige områder for aktive og passive redskap og marint biologisk mangfold ivaretas ved fastsettelse av retningslinjer for langsiktig arealbruk i kommunene. Likeså at det avsettes tilstrekkelige arealer for godkjente akvakulturlokaliteter, og egnede alternative områder for ny akvakulturaktivitet. Videre synes blant annet også klima og folkehelse å være viktig i planleggingen i kommunen. Vi påpeker derfor kort at mat fisket eller sanket fra sjøen som oftest både er sunn og kortreist, og at ivaretagelse av marint biologisk mangfold og viktige bruksområder er en forutsetning for fortsatt utnyttelse av sjøen som matfat og til rekreasjon	t.o viser til punktet om næringsutvikling. Områder for akvakultur må ikke komme i konflikt med viktige områder for gyting og tradisjonelt fiskeri. innarbeidet under satsingsområde næringsutvikling t.o
RBD 5A, Pasvik, 07.09.25 (uttalelse nr 2) Distriktet vil atter en gang be om at arealkartet til kommunen blir oppdatert med alle inngrep som også innbefatter alle dispensasjoner til ferdsel i utmark og turstier. Når det gjelder beredskap vises til det distriktets brev til Sør-Varanger kommune og Nkom om mobildekning. Det kommer her klart	Tas til etterretning. Har som målsetting å lage et kart som viser dispensasjoner for motorferdsel i utmark, og vil være en del av digitaliseringsarbeidet. t.o. punktet hører ikke hjemme i en arealstrategi. Vurdere å ikke tillate boliger og fritidsboliger der det ikke er mobildekning.

frem at det ikke er en prioritet at mobildekningen skal dekke der hvor det bor folk. Beredskapen er dermed ikke ivaretatt når det gjelder meldinger ut til befolkningen utenfor Kirkenes halvøya Det siste punktet om trafiksikkerhet er bra. Dog vil denne ikke oppfordre til matproduksjon i Sør-Varanger. Matproduksjon må skje utenfor Kirkenes halvøya. Dette er også en del av beredskapen. Når det gjelder primærnæringene så er det viktig at infrastruktur blir oppgradert. Sør-Varanger kommune må i større grad bidra til å sikre en tilfredsstillende infrastruktur. Sør-Varanger kommune har mange fritidsboliger og disse er også avhengig av primærnæringene som en del av beredskapen. Av den grunn er det viktig at denne viktige jobben som gjøres også blir tildelt ressurser slik at kommunen ikke får både ansvar og kostnadene alene. Når det gjelder dispensasjoner må disse unngås mest mulig. Det er en uthuling av arealplan og planbestemmelsene når det gis dispensasjon. I prinsippet burde ikke gis dispensasjon, men ett krav om en endring av reguleringsplan eller arealplan. Dispensasjoner under graver prinsippene i PBL og rettighetene til rettighetshavere. Distriktet nevner her også økt areal på fritidsboliger som ett tiltak som vil medføre større inngrep. Dette vil også øke trykket på tilgangen på ressurser som det i dag er knapphet på. Kommunen er ikke i en slik sak på linje med den miljøprofilen som er nevnt i dette dokumentet Kommunen må i større grad sette krav til Nkom at mobildekningen dekke der befolkningen bor i det minste og helst de større hyttefelt. Sør-Varanger kommune har to A-områder for rovvilt. Det er viktig at disse områdene fremheves for å unngå tiltak og menneskelig aktivitet som forringer ødemarksstatus. Økt aktivitet kan medføre at rovvilt trekker ut til andre områder som kan medføre økt konflikt	t.o arealer for matproduksjon ivaretas gjennom LNFR-områder. Ivaretas i samfunnsdelen, gjennom tema samfunnssikkerhet, beredskap og matproduksjon. Fokus på egen beredskap. t.o. t.o punktet er av politisk karakter og hører ikke hjemme i en arealstrategi. t.o. t.o. Punktet vurderes i forbindelse med fritidsbebyggelsen. Finnes ikke noe regelverk som kan ivareta dette. Punktet er av politisk karakter. t.o. uttalelsen forstås slik at det er viktig å ikke gi tillatelse til tiltak i disse områdene. Presiserer at hovedhensikten i arealstrategien er å utnytte områder som allerede er tatt i bruk bedre. Vurdere antall tiltak i a-områder.
---	---

mellom rovvilt og beitende dyr i utmark eller lokalbefolkningen. Det må også i større grad vurderes hvordan en kan ivareta rødlistede arter i Sør-Varanger mot inngrep og menneskelig aktivitet. I denne sammenhengen må det vurderes hvor turløyper og skuterløyper blir lagt. Når det gjelder samferdsel så er veistandard en vesentlig faktor uansett framkomstmiddel en benytter. Sør-Varanger kommune må sørge for at de kommunale veiene har en god standard. Sør-Varanger kommune må kreve riksvei- og europaveinettet er i henhold til de vedtatte standarder. I tillegg må det være mulig å kunne kontakte nødetater langs disse veinettene. Sør-Varanger kommune har turisme som en satsing og har hatt dette over tid. Dermed vil beredskap i forhold til de besøkende også være vesentlig. Når det gjelder friluftsområder bør det legges til rette for parkering når det ikke er anløp av offentlig kommunikasjon. Primærnæringene har behov for de eldre i ulike deler av driften. Kommunen legger opptil at alt skal ned til Kirkenes halvøya. Dette vil ha en negativ effekt på primærnæringene. Det er derfor viktig å ikke glemme de tettstedene utenfor Kirkenes halvøya som i dag fungerer som en pol i ytterkant. Det er vesentlig at disse fortsatt kan være dette og heller blir styrket. Dette vil sikre nærhet til miljø og familie som er viktig faktor for den enkelte. Slik det kommer frem i dette dokumentet er de eldre blitt en byrde og en last for kommunen. Det er ikke lagt vekt andre menneskelige faktorer som er viktig for oss bor og produserer mat utenfor Kirkenes halvøya.	t.o. punktet vurderes i naturmangfoldplanen. Viktige funn kan innarbeides som hensynssone i arealplanen. t.o t.o viser til hovedplan for vei når det gjelder kommunale veier. Veistandard henger sammen med økonomisk bevilgning. Resten av punktet er av politisk karakter og hører ikke hjemme i en arealstrategi. t.o. viser til samfunnsdelen, punktet om samfunnssikkerhet og beredskap. t.o punktet er allerede omtalt t.o Punktet vurderes i samfunnsdelen. t.o viser til prinsipper om UU, og at dette i tillegg til satsingsområdene er ett av to andre viktige områder som er særskilt omtalt.
--	---

--	--

Direktoratet for Mineralforvaltning, 12.09.25 I Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2023-2027 står det at regional og kommunal planlegging er viktige verktøy for å sikre at verdifulle mineralforekomster, som kan gi framtidig verdiskaping, ikke bygges ned. Gjenbruk av overskuddsmasser og andre mineralske ressurser av god kvalitet er et viktig steg mot en sirkulærøkonomisk bygg- og anleggsbransje. Gjenbruk kan redusere naturinngrep, kostnader og utslipp knyttet til transport, begrense deponering av masser på land og i sjø, og bidra til at grus- og pukkressursene varer lenger I kommunens planstrategi kapittel 5.2 redegjøres det for at områder for råstoffutvinning skal gjennomgås i sin helhet. Vi kan ikke se at det i samfunnsdelen eller arealstrategien går frem hvordan dette skal følges opp, eller hvordan det planlegges å forvalte arealer med mineralressurser og/eller	Tas til etterretning og innarbeides. Innarbeidet under satsingsområde næringsutvikling t.o. punktet vurderes i samfunnsdelen, tema klima, miljø og bærekraft. Oppfordre entreprenører og andre til gjenbruk. t.o. Handler om å ikke ned bygge viktige områder til andre formål, og i arealplanen videreføre disse.

områder med masseuttak i den kommende planperioden. En mer bærekraftig mineralforvaltning innebærer å utnytte gode forekomster av byggeråstoff optimalt, både i volum og kvalitet, i tillegg til å hindre nedbygging av viktige forekomster for framtida Oppfordrer kommunen til å bruke overskuddsmasser til samfunnsnyttige formål fremfor permanente deponi	
Statsforvalteren i Troms og Finnmark, 21.09.25 Sør-Varanger kommunens forslag til arealstrategi favner viktige nasjonale interesser, er bred og virker godt gjennomarbeidet. Det er positivt at Sør-Varangers arealstrategi skal bygge på samfunnsdelens mål Bærekraft Det er viktig at arealstrategien reflekterer og balanserer de tre bærekraftdimensjonene; sosial bærekraft, økonomisk bærekraft og miljømessig bærekraft Vi minner om at viktige natur- og landbruksverdier, samt hensynet til et klima i endring er viktige premisser for planleggingen Planvask Det er positivt at kommunen som en del av arbeidet med kommuneplanens arealdel ikke bare vil vurdere behovet for nye utbyggingsområder, men også behovet for eksisterende områder. Ved vurderingen av hvilke utbyggingsområder som skal videreføres, bør kommunen også foreta en gjennomgang av eksisterende reguleringsplaner Næringsutvikling En av arealstrategiene under satsingsområdet næringsutvikling er: Kommunen bør ha arealreserve på 10-15 da årlig. Hva som legges i dette er litt uklart og bør beskrives tydeligere. En annen strategi under dette kapitlet omhandler gruveområdet: Finne ut hva gruveområdet skal brukes til når ressursen er	t.o t.o t.o T.o. Presisere at det skal være ferdig regulerte områder. Innarbeidet under satsingsområde næringsutvikling. t.o. nylig publisert gruveplan tilsier at denne kan ha en levetid på 25 år. Strategien pr nå er å

brukt opp. Her bør kommunen ha noen tanker om hva dette kan brukes til å belyse det i arealstrategien som alternativer. Eventuell boligbygging i LNFR-områdene bør skjer i tråd med kommuneplanen. Dersom det skal åpnes for boligbygging i LNFR-områdene, bør kommunen fastsette noen kriterier for spredt bebyggelse som kan bidra til at målene for lokalsamfunnsutvikling og lokal næringsutvikling kan nås, og samtidig unngå at bebyggelsen kommer i konflikt med viktige landskaps-, landbruks-, natur-, frilufts- eller reindriftshensyn. Oppfordrer kommunen til å lage kriterier for hvor spredt bebyggelse kan etableres. - Fraflyttings truede områder - Unngås i strandsonen - Unngå dyrka eller dyrkbar jord Kommunen må vurdere den samlede virkningen av all spredt bebyggelse i sammenheng med all øvrig arealbruk. Vi gjør oppmerksom på at kommunen ikke har adgang til å legge inn bestemmelser i planer om tekniske krav som går lenger enn det som følger av byggteknisk forskrift (TEK17) Kommunal- og distriktsdepartementet har gjort det klart at krav til tekniske løsninger i det enkelte bygg er forbeholdt byggteknisk forskrift. Kommunen har ikke hjemmel til å gi egne bestemmelser om tekniske krav for bygg innenfor områder som allerede er dekket av byggteknisk forskrift. Viser generelt til de nye nasjonale planretningslinjene for klima og energi. Her er det blant annet et punkt om at Planmyndigheten skal ha oversikt over hvilke arealer som er betydelige karbonlagre, på land og i sjø. Omdisponering og nedbygging av karbonrike arealer, inkludert myr, tidevannssump og andre typer våtmark og skog, skal unngås så langt som mulig, slik at arealenes evne til lagring og opptak av karbon opprettholdes	ikke nedbygge eller gjøre andre tiltak som vil vanskeliggjøre gruvedrift. Viktig å benytte gråberg/overskuddsmasser til andre utbyggingsformål, jfr også uttalelse fra Dirmin. Innarbeidet under satsingsområde næringsutvikling. t.o. hensyntatt og videreført i arealstrategien, jfr dagens samfunns- og arealplan. t.o. ivaretas i konsekvensutredningen til arealplanen. Tas til etterretning. Punktet tas ut av arealstrategien. t.o. vi bruker tilgjengelige kartdata til dette omdisponering av myr er kun aktuelt i fbm matproduksjon eller der samfunnsnyttene er svært stor.
--	--

Landbruk og natur Vi oppfordrer kommunen til å innarbeide prinsipper hvor man sier at man skal sikre sammenhengende naturområder med få eller ingen tekniske inngrep Strategien bør også beskrive hvordan kommunen skal ta hensyn til og sikre verdifulle arealer som dyrka mark, sårbar natur og strandsonen. Arealstrategien bør gi tydelige overordna signaler om en arealbruk som hensyntar jordbrukets arealbehov, og bidrar til å ta vare på matjorda i kommunen. Også beiteressursen er viktig å ta hensyn til, slik at man unngår utbygging til bolig- fritidsog industriformål i landbrukets beiteområder. Den nye nasjonale jordvernstrategien er fulgt opp med et nytt jordvernbrief fra KMD og LMD Matjord og arealplanlegging i kommunene, og gir sterke signaler til kommunene om økt søkelys på mattrygghet og sikring av areal til matproduksjon. Et av budskapene i brevet er at det viktigste kommunestyret kan gjøre er å sørge for at kommunen har oppdaterte planer som tar arealutfordringene på alvor. I brevet påpekes at klimaendringene, sammen med krig og konflikt i Europa har vist oss at vi trenger god beredskap, at trygghet for matforsyning er grunnleggende, og at vi må ta vare på de arealene som er egnet til å produsere mat.	t.o. Dagens hensynssoner/ ødemarksområdene skal videreføres, jfr arealstrategien t.o. Bestemmelser og retningslinjer fra dagens planverk videreføres i arealplanen og tiltak skal ikke medføre ytterligere nedbygging av sårbare områder. t.o. vurdere å innta viktige jordbruksarealer som eget temakart eller hensynssone i arealplanen. Innarbeidet under satsingsområde næringsutvikling. t.o. se punktet ovenfor. Ivaretas også gjennom LNFR-områdene i arealplanen. T.O se ovenfor om viktigheten av å ikke bygge ned viktige jordbruksarealer. Punktet ivaretas også i samfunnsdelen, tema samfunnssikkerhet og beredskap, og tema klima, miljø og bærekraft
Reinbeitedistrikt 4/B, datert 25.09.25 Til pkt 3.4 Næringsutvikling	

Reindriftsnæringen og andre samiske primærnæringer anses som bærekraftige næringer som har en egenverdi. Sør-Varanger kommune bør prioritere bevaring av disse sårbare næringer for fremtiden. Dette kan best gjøres ved å sikre gode rutiner for oppfølging av arealsaker, med mål om å sikre at alle prosedyrer følges i henhold til forpliktelsene etter folkeretten. Et eksempel er gode rutiner for tidlige konsultasjoner, kvalitetssikring av konsekvensutredninger, og ikke minst det å sikre at prinsippene for fritt og forhåndsinformert samtykke er ivaretatt i prosessene ved at reinbeitedistriktene tilføres de nødvendige ressurser til å være i stand til å følge opp disse sakene. Det er til tider stort press på reindriftsnæringen på å vurdere hvilke områder som kan brukes til annen næring og samfunnsmessig infrastruktur.

I fht sjø/havnerelaterte arealer i kst sak 15/2024, som har spesiell omtale i arealstrategien trekkes følgende frem;

Dialog er ikke tilstrekkelig i denne sammenhengen, som kommune skal man se til at rettighetshaverne gis reell medvirkning i henhold til prinsippet om fritt og forhåndsinformert samtykke i henhold til folkeretten. Det vil si at kommunen må se til at prosessene går riktig for seg fra start til slutt i slike saker. Vi erfarer stadig at kommuner og aktører bruker ordet «dialog». Det sikrer ikke de opparbeidede rettighetene våre. Relevante representanter for reindriftsnæringen er de respektive distriktsstyrene, som er lovpålagt. Vanlige saksbehandlingsprosedyrer må følges, og konsultasjonsplikten må etterleves. Kan det omformuleres til for eksempel: SVK skal sikre at rettighetene til de som bruker områdene legges til grunn og ivaretas i hele prosessen.

Sikre at rettighetene til reindriftsnæringa ivaretas, særlig innenfor LNFR – områder med avsatte arealer for bebyggelse

Mange bosatte i distriktene har i dag sitt arbeid i primærnæringene. Det er derfor fortsatt viktig å ta vare på arealer som er viktige for disse næringene. Egne temakart, eller LNFR- områder

t.o

vi har i dag disse rutinene som her trekkes frem. Kommunen kan imidlertid ikke gjøre noe med ressursene til det enkelte reinbeitedistrikt slik at disse kan ivareta sine interesser i arealsaker.

De 4 punktene i kst sak 15/2024 er en bestilling til KF Havn og kommunedirektøren. Det er en selvfølge at gjeldene regelverk og saksbehandlingsrutiner på området skal følges.

arealstrategien skal for øvrig ikke brukes til å sikre rettigheter for enkelte rettighetshavere, se også tidligere kommentar.

t.o. dette punktet er allerede ivaretatt i dokumentet

med hensynssone for disse næringene vurderes utarbeidet i fbm ny arealplan.

RBD kommentar;

Det gjøres oppmerksom på at NIBIO sine arealbrukskart har til hensikt å vise reindriftas bruk av de ulike områdene. Dette kartverktøyet er imidlertid ikke funksjonell i Sør-Varanger per i dag, pga tekniske utfordringer hos landbruksdirektoratet.

Det vil påføre reinbeitedistriktene ekstra belastning dersom man skal bli bedt om å dele den samme informasjonen til flere ulike aktører, derfor bør kommunen bruke NIBIO kart, og gjerne etterlyse fremdrift og god kvalitetssikring på kartene hos NIBIO.

Man må gjøre de nødvendige tiltak for å sikre reell medvirkning og kvalitet på den informasjonen som skal fremgå i slike oversikter.

Ny aktivitet eller ny lokasjon for eks. fisketurisme, har innvirkning på vår bruk av både sjø- og landarealer. Økt satsing på dette, inkl. opplevelsesturisme, fører til økte forstyrrelser for reinen. Dette må i større grad omtales i strategien. For øvrig bør det innarbeides rutiner hos kommunen med å bruke reindriftas distriktsplaner som grunnlag for all arealplanlegging, dette i henhold til intensjonen om distriktsplaner i reindriftsloven

Satsingsområde sikkerhet og beredskap
Tema el.kraft;

Lavest mulig saksbehandlingsnivå må ikke gå ut over rettssikkerheten til reindriftsnæringen. En liten trafostasjon kan få enorme konsekvenser dersom plasseringen er midt i for eksempel en flytte eller trekkvei eller oppsamlingsområde.

Reindrift, fiske og landbruk som positiv ressurs i beredskap, matberedskap (og også samferdsel) og defineres som kritisk samfunnsfunksjon, må ligge til grunn bør og utredes av kommunen, i dialog med næringene.

Til satsingsområde klima, miljø og bærekraft;

t.o

Kommunedirektøren er smertelig klar over svakhetene i reindriftas egne kart. Kommunen kan imidlertid ikke ta ansvar for at dette kartverktøyet er funksjonelt.

Kommunen må ta utgangspunkt i de kartdata som finnes, og de ulike reinbeitedistriktene må medvirke og kvalitetssikre der det er mulig.

Med lavest mulig saksbehandlingsnivå menes å unngå dispensasjon. De ulike tiltakshaverne er her for øvrig helt avhengig av oppdatert kartverk for å unngå slike situasjoner som det her vises til, jfr dårlig kartmateriale.

t.o.

punktet vurderes videre i arbeidet med samfunnsdelen.

Reindrift som bærekraftig evigvarende næring verdsettes i Sør-Varanger kommune, og sikres fremtidig levedyktighet. Fritidsbebyggelse; Å godta en økning i totalt bebygd areal er svært vanskelig for reindriften. Store massive bygninger medfører at rein trekke unna områdene og vil kunne hindre reinens naturlige trekkveier. LNFR og spredt hytte-/fritidsbebyggelse (herunder nært vassdrag og sjø) kan ikke tillates omfattet av dette endringsforslaget. Større hytter betyr gjerne også økt bruk, hvilket også generer mer ferdsel. Nye hyttefelter kan ikke tillates i reinbeiteområdene våre. Unngå ny bebyggelse i SÆRLIG verdifulle arealer for naturmangfoldet, herunder reindrift samt friluftsliv Til punktet om inngrepsfrie naturområder; Tiltak i LNFR området skal behandles som det, og det skal sikres gode prosesser for å ivareta reindriftsnæringas sårbare områder. Det bemerkes at de totale belastningene av slike saker MÅ hensyntas i disse sakene, slik at man sikrer at det ikke utføres en bit for bit politikk som spiser opp reindriftsnæringas arealer. Til pkt 3.8, tema ikke gjøre arealdisponeringer som ødelegger for ytterligere utvidelse av flyplassen eller for fremtidig jernbane; Vi kan ikke huske å ha blitt konsultert om etablering av fremtidig jernbane. Vi stiller spørsmål ved at kommunen skal planlegge for dette tiltaket uten at vi som rettighetshavere med bruksrett til områdene har vært med i denne prosessen	Punktet er allerede innarbeidet i arealstrategien – utarbeide temakart reindrift eller hensynssone i arealplankartet Bestillingen til kommunedirektøren er å utrede punktet i fbm revisjon av arealplanen. Det er ikke tatt stilling til noe konkret ennå. Innspillet tas med i det videre arbeidet med revisjon av arealplanen. t.o dette er allerede omtalt i arealstrategien. t.o. hensikten med å lage en arealstrategi og senere revidere arealplanen er nettopp å unngå dispensasjoner og bit for bit for nedbygging. Kommunen skal ikke planlegge for dette tiltaket, men skal heller ikke nedbygge arealer som kan brukes til formålet. Dette er for øvrig en del av bestillinga til KF havn i kst sak 15/2024.
Konsultasjon med RBD 5a/c Pasvik, 29.09.25 Se eget møtetreferat. Det var i hovedsak punktene som er trukket frem i uttalelsene som ble diskutert.	

Følgende trekkes frem fra konsultasjonen; - Synes ikke det kommer frem i dokumentet at hovedutfordringen for Sør-Varanger er næringsarealer, mens det ikke er press på andre områder, for eksempel boligbygging. - RBD savner konkret hvordan FN's bærekraftsmål skal ivaretas – mener det ikke må stå ordlyd som diskutere, vurdere, men konkret hvordan målene SKAL oppnås. - Aller mest interessert i å hindre ytterligere nedbygging av arealer og at større omdisponeringer av arealer må komme samfunnet til gode, og ikke noen få. - Reindrifta er en arbeidsintensiv næring, hvor familiestrukturen står sterkt. Slik arealstrategien nå er utformet bryter dette med tidligere prinsipper og strukturer i SVK – alt skal sentraliseres. Dette vil få konsekvenser for blant annet tjenestene i hjemmebasert omsorg som igjen kan påvirke familiestrukturen. pkt 3.5 beredskap. Varslingstjenesten er i dag for dårlig. Alt sendes i pr SMS, pga manglende mobildekning er dette en utfordring. En konsekvens må være at det må sjekkes for mobildekning der folk ønsker å bygge bolig og hytte. Hytter/infrastruktur; Ikke enig i tidligere foreslåtte økning i TBA til 200m2. Blir for stort arealbeslag. Dagens hyttefelt bør ikke utvides, men heller fortettes. Stiller spørsmål om (ved)hogst i og rundt hyttefeltene er nødvendig, særlig i ospeskogen som er viktig for naturmangfold. Annen infrastruktur som veier, strøm etc i hyttefelt MÅ gjennomgås. Har tidligere nevnt strømtraseer hvor oppgravde masser blir liggende igjen som et «steingjerde» som er svært vanskelig å forsere. For Nordvestbukta spesielt nevnes at grunnen for en stor del består av leire, store steiner og mange grunnvannskilder. Dette vil skape utfordringer. At fritidsboligene blir mer og mer helårsbolig må ses i sammenheng med omsorgstjenester og	t.o. kommentaren innarbeides slik at det bedre fremkommer at allerede bebygde områder skal utnyttes bedre. Innarbeidet under pkt 3.2 i arealstrategien t.o. punktet vurderes i fbm revisjon av samfunnsdelen og arealplanen Bestillingen til kommunedirektøren er å utrede punktet i fbm revisjon av arealplanen. Det er ikke tatt stilling til noe konkret ennå. Innspillet tas med i det videre arbeidet med revisjon av arealplanen.
---	--

beredskap – hyttene brukes mye mer enn tidligere.	
---	--